

ПІДПРИЄМНИЦТВО,
ТОРГІВЛЯ ТА БІРЖОВА
ДІЯЛЬНІСТЬ

ENTREPRENEURSHIP,
TRADE AND EXCHANGE
ACTIVITIES

Корінець Роман, Польова Олена, Рудич Оксана, Бачинський Роман. Інформаційно-консультаційне забезпечення функціонування малих та середніх сільськогосподарських підприємств. *Економічний дискурс*. 2021. Випуск 3-4. С. 147-157.

DOI: <https://doi.org/10.36742/2410-0919-2021-2-15>

УДК 004.738.5:631.115.11/13
JEL Classification L86, P13, Q12

Корінець Роман

к.е.н., директор

Всеукраїнська громадська організація «Національної асоціація
сільськогосподарських дорадчих служб України»
м. Київ, Україна

E-mail: rkorinets@gmail.com

ORCID: 0000-0003-4243-6745

Польова Олена

доктор економічних наук, доцент, завідувач кафедри аналізу та аудиту
Вінницький національний аграрний університет
м. Вінниця, Україна

E-mail: olena_polova@i.ua

ORCID: 0000-0002-7120-7944

Рудич Оксана

к.е.н., доцент

Білоцерківський інститут неперервної професійної освіти
м. Біла Церква, Україна

E-mail: 8282@ukr.net

ORCID: 0000-0002-4594-2590

Бачинський Роман

аспірант

Білоцерківський національний аграрний університет
м. Біла Церква, Україна

E-mail: roman.bachynskiy@gmail.com

ORCID: 0000-0002-7456-586X

**ІНФОРМАЦІЙНО-КОНСУЛЬТАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ
МАЛИХ ТА СЕРЕДНІХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ**

Анотація

Вступ. Сільськогосподарські мікро-, малі та середні підприємства обмежені у доступі до кращих сучасних агропрактик через наявність як об'єктивних, так і суб'єктивних чинників. Через відсутність єдиної інформаційної системи збору, систематизації і розповсюдження інформації про кращі сучасні агропрактики, вони практично невідомі широкому загалу мікро-, малих та середніх сільськогосподарських підприємств, мало використовуються у їхній діяльності.

Методи. Для реалізації поставлених завдань застосовувались такі методи: діалектичний, абстрактно-логічний і системного аналізу (теоретичне узагальнення і систематизація результатів досліджень, формування висновків); графічний; монографічний, індикаторний, методи експертної оцінки та рангової кореляції, SWOT-аналіз; синтезу (розробка концептуальних та організаційних засад побудови інформаційно-консультаційного забезпечення) та інші загальноприйняті методи економічного дослідження.

Результати. Онлайн-ресурсний центр «Кращі агропрактики «фермер-фермеру» має на меті забезпечити агро ММСП практичними знаннями та показовою базою про сучасні аграрні технології в Україні та світі, які можна впровадити в плодощовочевому секторі, секторі тваринництва, аквакультури, птахівництва (окрім курей), кондитерської та крафтової продукції. Такий ресурс має стати комунікаційною платформою, у першу чергу, між тими, хто впроваджує сучасні підходи та технології, та їхніми потенційними послідовниками. Зокрема, в процесі проведеного дослідження було здійснено економічне обґрунтування доцільності функціонування вищезазначеного онлайн-ресурсу та оцінено його вплив на ефективність функціонування малих та середніх сільськогосподарських підприємств.

Перспективи. Використовуючи онлайн-платформу в якості комунікатора, планується забезпечити постійний та ефективний зв'язок між сільськогосподарськими товаровиробниками, науковцями, освітянами та дорадниками.

Подальший розвиток онлайн-платформи буде передбачати оцінку ефективності її діяльності по таких напрямках, як: аутсорсинг, рекламна діяльність, а також просвітництво. Важливим напрямом досліджень є розробка на базі ресурсного центру «Кращі агропрактики» аналітичної бази даних, що охоплює процес виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції, а також створення торгової площадки, що забезпечить мінімізацію трансакційних витрат.

Ключові слова: сільськогосподарські підприємства, онлайн-платформа, дорадництво, інформаційний ресурс, сільськогосподарські товаровиробники.

Вступ.

Сільськогосподарські мікро-, малі та середні підприємства обмежені у доступі до кращих сучасних агропрактик через наявність як об'єктивних, так і суб'єктивних чинників.

В Україні поки що лише невелика їх кількість може похвалитися сучасними практиками ведення власного господарства. Проте, потенціал мікро-, малих та середніх господарств корпоративного сектору аграрної економіки в Україні дозволяє з впевненістю сказати, що при наявності доступу до потрібної інформації, напрацювань та встановлення тісних зв'язків між ними, кардинально зміниться ситуація, навіть у короткостроковій перспективі. Як наслідок, підвищиться ефективність діяльності мікро-, малих та середніх сільськогосподарських підприємств, підвищиться рівень життя сільського населення, зростуть доходи місцевих бюджетів, що позитивно вплине на загальний стан сільських громад та сільських територій.

Широкий попит на сучасні агропрактики сприятиме встановленню тісних зв'язків між науковцями, проектувальниками та малими, середніми суб'єктами підприємницької діяльності в сфері агробізнесу, стимулюватиме розвиток аграрної науки.

Через відсутність єдиної інформаційної системи збору, систематизації і розповсюдження інформації про кращі сучасні агропрактики, вони практично не відомі широкому загалу мікро-, малих та середніх сільськогосподарських підприємств, мало використовуються у їхній діяльності. Насамперед, йдеться про онлайн-сервіси, що є важливою складовою в управлінні агропідприємством на різних рівнях менеджменту: від агронома та інженера до власника господарства. Але щоб такі сервіси дійсно допомагали в прийнятті управлінських рішень, вони мають містити актуальні і достовірні дані. За експертними оцінками, з близько 40000 фермерських господарств передові технології на постійній основі застосовують не більше 10%.

Ще небагато малих та середніх суб'єктів господарювання в сфері агробізнесу розуміє

важливість екологічно чистих та ресурсощадних технологій, хоча світовим трендом є ведення виробництва з мінімізацією впливу на навколишнє середовище. Вивчення та розповсюдження кращих екологічно безпечних практик аграрних сільськогосподарських підприємств забезпечить збереження біологічного розмаїття та сповільнить негативні наслідки зміни клімату.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Питанням інформаційного забезпечення сільськогосподарських підприємств присвячені наукові праці провідних вітчизняних учених: І. М. Криворучка, М. Ф. Кропивка, П. Т. Саблука, В. Ф. Ситника, Б. К. Скирти, О. В. Ульяновченка, Р. М. Шмідта та ін. Однак дослідження, які здійснювали вітчизняні та зарубіжні вчені, не торкалися детального аналізу інформаційного забезпечення управління мікро- та малими сільськогосподарськими підприємствами.

Мета.

Метою статті є розробка практичних рекомендацій щодо формування інформаційно-консультаційного забезпечення функціонування малих та середніх сільськогосподарських підприємств.

Методологія дослідження.

Для реалізації поставлених завдань застосовувались такі методи: діалектичний, абстрактно-логічний і системного аналізу (теоретичне узагальнення і систематизація результатів досліджень, формування висновків); графічний; монографічний, індикаторний, методи експертної оцінки та рангової кореляції, SWOT-аналіз; синтезу (розробка концептуальних та організаційних засад побудови інформаційно-консультаційного забезпечення) та інші загальноприйняті методи економічного дослідження.

Результати.

Зважаючи на Європейський Зелений курс, українським мікро-, малим та середнім сільськогосподарським підприємствам слід розпочати переорієнтацію на екологічно-чисте агропродовольче виробництво та розвиток розумного землеробства, що дозволить досягти відповідності української сільськогосподарської продукції екологічним вимогам ЄС. Як наслідок, український традиційний експорт матиме попит на ринку ЄС.

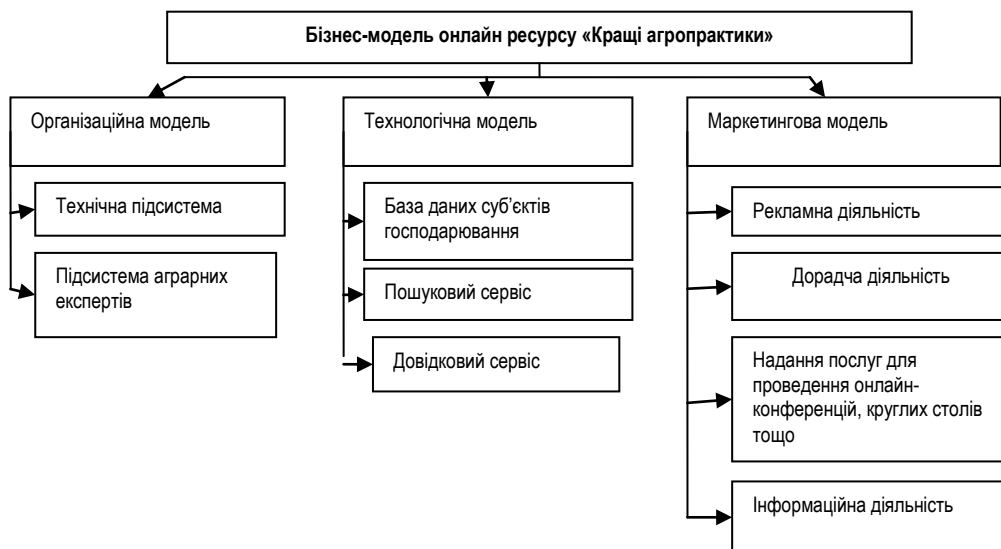
Тобто, зовнішнє середовище є сприятливим для створення інформаційного ресурсу по галузевому принципу, що дозволить сконцентрувати в одному місці інформацію про кращі сучасні агропрактики та забезпечить доступ до них для сільськогосподарських виробників, зокрема, через канали поширення інформації у системі сільськогосподарського дорадництва [1].

В основі бізнес-моделі онлайн-ресурсу «Кращі агропрактики» – його інтеграція у сільськогосподарську дорадчу діяльність.

Бізнес-модель складається із основних трьох його складових: організаційної, технологічної та маркетингової (рис. 1).

Так, організаційна модель складається із двох складових, що відображає організацію діяльності онлайн-платформи як бізнес-структуру: технічна підсистема, яка передбачає організацію технічного персоналу щодо забезпечення безперебійного функціонування технічних засобів, сайтів тощо, а також діяльності допоміжного персоналу (бухгалтери, тощо), що забезпечить ефективність онлайн-платформи.

Підсистема аграрної експертизи передбачає здійснення процесу накопичення, оцінки та експертизи інноваційних продуктів, які застосовуються в практичній діяльності мікро, малих та середніх сільськогосподарських підприємств.

Рис. 1. Складові бізнес-моделі онлайн ресурсу «Кращі агропрактики»*

*Джерело: власна розробка авторів.

Демонстрація технологічних новацій буде супроводжуватися коментарями власників та спеціалістів сільськогосподарських підприємств, які їх використовують. В процесі діяльності онлайн-платформи «Кращі агропрактики для ММСП» будуть залученні фахівці із земельного, цивільного, трудового права, ведення бухгалтерського обліку та складання податкової звітності, а також технологи для надання консультацій щодо ведення виробничо-господарської діяльності малих та середніх суб'єктів в сфері агробізнесу.

Також на онлайн-платформі «Кращі агропрактики для ММСП» буде розміщена довідкова інформація, що дозволить потенційним споживачам інноваційних продуктів здійснювати очікуваний розрахунок економічної ефективності виробничо-господарської діяльності від запровадження новацій. Саме ці вищезазначені специфічні риси вирізняють її від інших подібних онлайн-платформ.

Технологічна модель онлайн-платформи «Кращі агропрактики» включає в себе базу даних та пошукові і довідкові сервіси, що забезпечать ефективний доступ до інформаційних ресурсів. На безоплатній основі учасникам онлайн-платформи буде надаватись доступ до розширеного каталогу виробників і постачальників, забезпечується вихід на велику цільову аудиторію для просування своєї продукції і послуг, пошуку нових партнерів і ринків збуту за допомогою спілкування з іншими користувачами онлайн-майданчиків і проведення відео-конференцій, круглих столів, вебінарів в режимі реального часу. Можливості онлайн-платформи дозволять аграріям вже сьогодні вибудувати ефективну виробничу та маркетингову стратегію на перспективу.

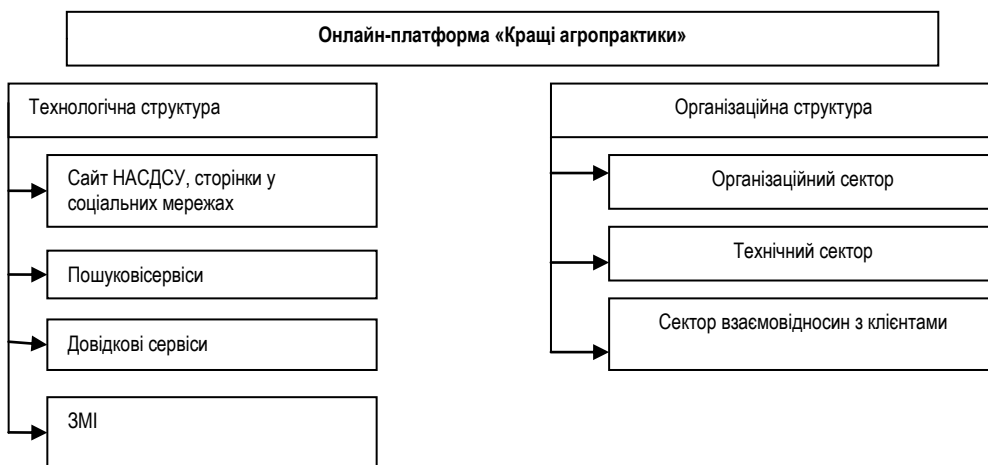
Для того, щоб сервіси дійсно допомагали в прийнятті тих чи інших управлінських рішень, вони повинні містити актуальні і достовірні дані. Тому, передбачається постійне оновлення ресурсу.

Створення інформаційного ресурсу по галузевому принципу дозволить сконцентрувати в одному місці інформацію про кращі сучасні агропрактики та забезпечить доступ до них для кінцевих споживачів – сільськогосподарських товаровиробників, використовуючи наявні канали поширення інформації у системі сільськогосподарського дорадництва.

Маркетингова модель буде передбачати реалізацію заходів, спрямованих на здійснення госпрозрахункової діяльності. Від моменту запровадження діяльності онлайн-платформа «Кращі агропрактики для ММСП» буде використовувати в своїй діяльності принципи господарського розрахунку, що передбачають забезпечення отримання доходів, в першу чергу, від реклами

виробників вхідних матеріальних ресурсів для виробництва сільськогосподарської продукції, а також від переробників сільськогосподарської продукції. Крім, того пропонується розміщувати рекламу суб'єктів підприємницької діяльності, які працюють на ринку консультативних послуг, інформаційної діяльності, проведення на платній основі проведення онлайн-конференцій, круглих столів тощо.

Онлайн-ресурс «Кращі агропрактики» складається із двох основних структур, які відображають їхню діяльність: технологічної та організаційної (рис. 2).

Рис.2. Технологічна та організаційна структура онлайн-платформи «Кращі агропрактики»*

*Джерело: власна розробка авторів.

Технологічна структура представлена спеціалізованим Youtube-каналом «Кращі агропрактики», Telegram-каналом «Кращі агропрактики», Facebook-сторінкою «Кращі агропрактики», де в режимі онлайн здійснюватиметься оперативна комунікація між фермерами щодо застосування кращих агропрактик. Цей спосіб взаємовідносин будуть використовувати менеджмент та власники мікро, малих та середніх сільськогосподарських підприємств, які володіють певними навичками щодо використання соціальних мереж та при наявності відповідного технічного обладнання [2].

З метою просування кращих агропрактик буде здійснювати випуск офлайн-білетенів «Кращі агропрактики «фермер фермеру».

Також на онлайн-платформі буде створено архів інноваційних розробок і відповідні довідкові та пошукові сервіси, що дадуть можливість здійснювати пошук відповідної інформації, яка буде корисною для споживача – сільськогосподарського підприємства.

Організаційний структура включає наступні сектори:

1. Організаційний сектор – це адміністративний та допоміжний персонал (бухгалтери тощо);
2. Технічний сектор – технічні працівники, які здійснюють обслуговування обладнання, технічний супровід виготовлення промороликів та їх розміщення на сайтах, ютуб-каналі та на інших носіях інформації. Також вони залучаються до технічного забезпечення організації онлайн-конференцій, круглих столів тощо.

3. Сектор взаємовідносин з клієнтами – основний його напрямок діяльності – це встановлення комунікацій з сільськогосподарськими підприємствами–споживачами та носіями агроінновацій. У вищезазначеному секторі задіяні агроексперти, які мають відповідний досвід практичної діяльності в сільськогосподарських підприємствах, асоціації сільськогосподарських дорадчих служб, а також мають відповідну теоретичну підготовку. Вони будуть залучатися поряд з власниками сільськогосподарських підприємств–носіями агроінновацій здійснювати оцінку

економічної ефективності інноваційних розробок тощо.

Стосунки з клієнтами–продуцентами, поширювачами та впроваджувачами агропрактик – будуть вибудовуватися у парадигмі «win-win».

Для кожної групи клієнтів будуть розроблені пакети дій щодо спільної діяльності і спільного використання ресурсу для надання платних послуг.

Планується регулярне проведення досліджень споживчих уподобань клієнтів-партнерів, обговорення їх результатів з ними для підвищення ефективності діяльності онлайн ресурсу.

Така парадигма дозволить якнайкраще інтегрувати клієнтів в систему онлайн ресурсу і перетворити їх на партнерів.

Існують різні групи клієнтів з різними звичними для них каналами отримання інформації. Тому планується диверсифікувати канали донесення інформації до клієнтів. З часом вдасться виокремити найбільш ефективні із них.

Основні способи взаємовідносин з потенційними клієнтами будуть здійснюватися через такі канали:

Online. Здійснення взаємовідносин з потенційними клієнтами шляхом створення тематичних груп.

Offline. За умови скасування обмежень, пов'язаних із епідемією COVID, будуть проводитися публічні заходи.

Власні ЗМІ. З метою просування кращих агропрактик буде здійснюватись випуск офлайн-біюлетенів «Кращі агропрактики «фермер фермеру».

Національна асоціація сільськогосподарських дорадчих служб України (НАСДСУ) у співпраці з Асоціацією фермерів і землевласників України (АФЗУ) видає біюлетень «Поради від Доради», у вигляді вставки до газети «Фермер України», що охоплює цільову аудиторію і тираж її складає 10000 примірників.

НАСДСУ також має власну Інтернет-сторінку, сторінку у FB, Youtube, а також окрему фейсбук-сторінку, Youtube та Telegram-канали онлайн-платформи BestAgro.

Інші ЗМІ. Буде сформовано, зокрема через Спілку аграрних журналістів, пул ЗМІ – партнерів онлайн ресурсу. Проведення прес-турів, прес-конференцій, брифінгів, поширення через ЗМІ інформації про заходи ресурсу, кращі агропрактики також у планах діяльності.

НАСДСУ реалізує проект «Українська мережа демонстраційних ферм «Демо-фермер» (УМДФ). Мета проекту – створення в Україні інституту демонстраційних ферм як елемента системи сільськогосподарського дорадництва, їхня інституалізація, мережування та інтеграція у європейську екосистему демо-ферм як елемента системи передачі знань та інновацій.

Демонстраційні ферми є також носіями кращих практик. Але це тільки невелика частина таких носіїв, оскільки далеко не всі із них готові до демонстраційної діяльності в силу різних обставин [3]. Водночас, володіючи сучасними кращими агропрактиками, у майбутньому частина з них може бути долучена до Української мережі демонстраційних ферм. Для цього необхідно спершу виявити носіїв кращих практик.

У рамках проекту «УМДФ» створюється ГІС-платформа з інформацією про членів такої мережі. Планується на цій платформі розмістити інформацію про носіїв сучасних кращих агропрактик. Це дозволить інформувати широке коло ММСП про такі практики, розпочати спілкування між їх носіями та потенційними впроваджувачами (послідовниками) без посередників.

Інтеграція онлайн-ресурсу «Кращі агропрактики» та УМДФ дозволить сформувати більш цілісну систему управління знаннями в середовищі аграрних ММСП, коли фермери навчаються безпосередньо один у одного як у процесі участі у демонстраційних показах, організованих, як правило, дорадчими службами, так і в процесі прямого спілкування, ними ж і організованого завдяки отриманій інформації про існуючі сучасні агропрактики та їх носіїв на ГІС-платформі (рис.3).

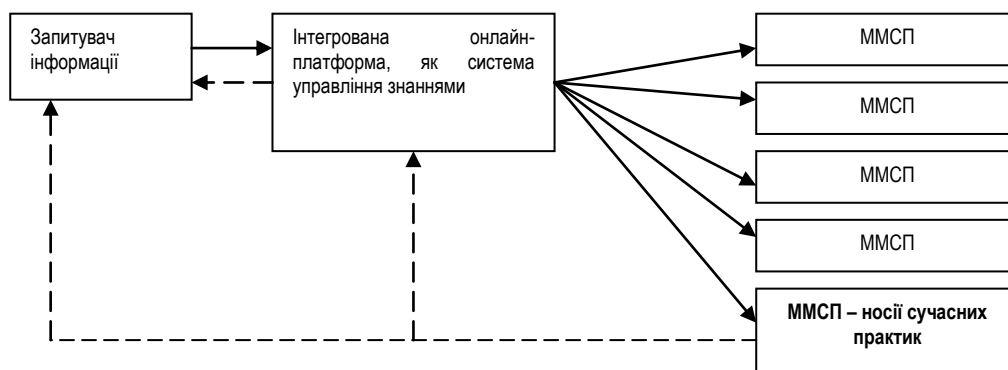

Рис. 3. Інтегрована онлайн-платформа («фермер-фермеру» – фермерська самодопомога)*

*Джерело: власна розробка авторів.

Модель використання спільних знань використана у проєкті «УМДФ». У цьому ж проєкті в результаті інтеграції її функції будуть суттєво розширені за рахунок залучення ширшого кола ММСП.

Інтегрована онлайн-платформа («фермер-фермеру» – фермерська самодопомога) може також допомогти у пошуку необхідної інформації. Наприклад, якщо у одного із ММСП виникла потреба у інформації і він її не знайшов на Платформі, то запит на таку інформацію надходить до платформи і далі розсилається усім його членам (телефон та/або електронна пошта тощо).

Учасник Платформи, котрий є носієм необхідних знань та досвіду, надсилає відповідь на запит до системи управління знаннями. Тут інформація фільтрується, упорядковується, класифікується і розміщується у базу даних із загальним доступом. А також може надсилатися вже в обробленому вигляді запитувачу інформації, таким чином формуючи у ММСП культуру роботи з інформацією. Також повідомлення від носія знань та досвіду надсилається й до запитувача інформації, якою він може скористатися негайно в режимі реального часу до її обробки у системі управління знаннями.

На наш погляд, дуже важливо стимулювати участь ММСП у роботі системи «фермерська самодопомога» і матеріальними, і моральними стимулами. Так, наприклад, конкурс на кращу практику, кращого практика, конкурс на кращого консультанта, конкурс успішних історій завдяки системі «фермерська самодопомога» можуть потребувати мінімальних фінансових затрат, але моральний і матеріальний результат може бути значно більшим за такі затрати.

Такі відносно нескладні системи виконують декілька функцій: задовольняють потреби ММСП у знаннях; сприяють формуванню в ММСП інформаційної культури; сприяють налагодженню комунікацій між ММСП та їхньому кооперуванню не тільки у сфері обміну знаннями та досвідом; допомагають сформувати команди експертів із носіїв кращих практик у окремих сферах знань; допомагають виявляти лідерів з впровадження сучасних методів ведення господарства; економлять ресурси членів кооперативу, підвищують ефективність їхньої діяльності [4].

Використання ГІС платформи дозволяє також більш ефективно використовувати географічний фактор: зацікавлена особа бачить на карті, де знаходиться найближчий носій потрібної йому агропрактики, що дозволяє зекономити йому частину ресурсів [5].

Створення єдиного інформаційного ресурсу «Кращі агропрактики» дозволить сформувати єдине інформаційне середовище поширення знань про передовий досвід провідних сільськогосподарських підприємств та розробки науково-дослідних установ, вищих навчальних закладів аграрного профілю, закладів професійної освіти.

Такий інформаційний ресурс стане ключовою ланкою комплексної системи освоєння інновацій в аграрному секторі, зокрема, для ММСП, суб'єктів дорадництва.

В основі стійкості моделі онлайн-ресурсу – запропонований підхід: об'єднання зусиль діючих ММСП, що використовують сучасні агропрактики, науково-дослідних установ та вищих навчальних закладів аграрного профілю (розробників інновацій), сільськогосподарських дорадчих служб та інших партнерських організацій в єдиний процес – від визначення потреби в інновації до її практичного освоєння [6].

Таке об'єднання дозволить досягти синергетичного ефекту: отримати широку клієнтську базу та канали збуту товарів, робіт та послуг усім учасникам об'єднання, а їх споживачам – вчасну, достовірну, якісну інформацію за конкретними цінами.

SWOT-аналіз бізнес-моделі онлайн ресурсу «Кращі агропрактики» дозволяє в комплексі оцінити її сильні й слабкі сторони, а також можливості й загрози, що впливають на неї (табл. 1).

Таблиця 1. SWOT-аналіз бізнес-моделі онлайн ресурсу «Кращі агропрактики»*

СИЛЬНІ СТОРОНИ	МОЖЛИВОСТІ
<ul style="list-style-type: none"> • Актуальність теми для ММСП • Велика клієнтська та партнерська база • Інституціалізованість дорадництва • Досвід НАСДСУ • Донорська підтримка 	<ul style="list-style-type: none"> • Зростання попиту на сільськогосподарську продукцію • Зростання зацікавленості інноваціями ММСП • Зростання зацікавленості дорадчими послугами серед суб'єктів ММСП • Зростання доходів ММСП • Недостатньо онлайн ресурсів, зорієнтованих на ММСП • Можливість залучення проєктів міжнародної технічної допомоги • Можливість розширення переліку соціально спрямованих дорадчих послуг
СЛАБКІ СТОРОНИ	ЗАГРОЗИ
<ul style="list-style-type: none"> • Новизна ідеї • Ціна послуг • Недостатньо кваліфікований персонал для продаж послуг • Слабкі техніки продаж таких послуг • Нестабільність джерел доходів 	<ul style="list-style-type: none"> • Невисока популярність ІТ-технологій серед значної частини ММСП • Неготовність частини ММСП платити за дорадчі послуги • Нестабільність державної підтримки дорадчої діяльності • Проблеми з якістю дорадчих послуг

*Джерело: власна розробка авторів.

Оцінка критеріїв SWOT-аналізу бізнес-моделі онлайн ресурсу «Кращі агропрактики» дає підстави сподіватися на її успішну реалізацію.

Через відсутність єдиної інформаційної системи збору, систематизації і розповсюдження інформації про кращі сучасні агропрактики, вони практично не відомі широкому загалу ММСП, мало використовуються у їхній виробничій діяльності [7]. Слід також зазначити, що в Україні все ще невелика кількість ММСП розуміє важливість використання екологічно чистих та ресурсоощадних технологій. Світовими та європейськими трендами зараз є ведення агровиробництва з мінімізацією впливу на навколишнє середовище [8]. Вивчення та розповсюдження кращих екологічно безпечних практик аграрних ММСП забезпечить збереження біологічного розмаїття та сповільнить негативні наслідки зміни клімату.

Висновки і перспективи.

Онлайнвий ресурсний центр «Кращі агропрактики «фермер-фермеру» має на меті забезпечити агро ММСП практичними знаннями та показовою базою про сучасні аграрні технології в Україні та світі, які можна впровадити в плодоовочевому секторі, секторі тваринництва, аквакультури, птахівництва (окрім курей), кондитерської та крафтової продукції. Такий ресурс має стати комунікаційною платформою, у першу чергу, між тими, хто впроваджує сучасні підходи та технології, та їхніми потенційними послідовниками.

Зважаючи на те, що ключовими бенефіціарами ресурсного центру є суб'єкти підприємницької діяльності, очевидною є ідея перетворення центру у суб'єкт підприємницької

діяльності, який надає послуги як таким суб'єктам, так і органам влади, органам місцевого самоврядування для успішного впровадження аграрної політики, розвитку сільського підприємництва.

Таким чином, ресурсний центр «Кращі агропрактики «фермер-фермеру» допоможе вирішувати проблеми та завдання не тільки продуцентів, поширювачів та впроваджувачів агроінновацій, кращих агропрактик, а й органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.

Послуги, які будуть надаватися через онлайн-платформу «Кращі агропрактики для ММСП», зможуть забезпечити поширення інноваційних технологій, які мають практичне застосування в середовищі малих та середніх суб'єктів підприємницької діяльності в сфері агробізнесу.

Використовуючи онлайн-платформу в якості комунікатора, планується забезпечити постійний та ефективний зв'язок між сільськогосподарськими товаровиробниками, науковцями, освітянами та дорадниками.

Створення інформаційного ресурсу по галузевому принципу дозволить сконцентрувати в одному місці інформацію про кращі сучасні агропрактики та забезпечити доступ до них для кінцевих споживачів – сільськогосподарських товаровиробників, використовуючи наявні канали поширення інформації у системі сільськогосподарського дорадництва.

Подальший розвиток діяльності онлайн-платформи буде передбачати оцінку ефективності її діяльності по таких напрямках, як: аутсорсинг, рекламна діяльність, а також просвітництво. Важливим напрямом досліджень є розробка на базі ресурсного центру «Кращі агропрактики» аналітичної бази даних, що охоплює процес виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції, а також створення торгової площадки, що забезпечить мінімізацію трансакційних витрат.

Список використаних джерел

1. Мазуренко О. В. Інформаційно-консультаційне забезпечення управління стійким розвитком аграрного сектору економіки. *Облік і фінанси*. 2013. №1. С. 130-136.
2. Рибак Л. Х. Інформаційно-консультаційне забезпечення розвитку малих підприємств. *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Сер.: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес*. 2013. Вип. 181(2). С. 278-282.
3. Петруха С., Петруха Н., Куницький К. Інформаційно-консультаційне забезпечення розвитку аграрного сектору: зарубіжний досвід, рекомендації для України. *Економіст*. 2015. №2. С. 36-41.
4. Янковська О. І., Мартинов С. В. Інформаційно-консультаційне забезпечення інноваційної діяльності сільськогосподарських підприємств. *Наукові праці Національного університету харчових технологій*. 2012. №46. С. 161-164.
5. Кудінова І. П. Інформаційно-консультаційне забезпечення аграрного сектору України. *Вісник Академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок України*. 2015. №1-2. С. 84-88.
6. Сирцева С. В. Інформаційно-консультаційне обслуговування як фактор забезпечення інноваційного розвитку аграрного сектора економіки. *Молодий вчений*. 2015. №2 (6). С. 1378-1381.
7. Свиноус І. В., Гура А. М. Формування інформаційно-консультативного забезпечення функціонування суб'єктів аграрного ринку. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки)*. 2017. №1-2. С. 269-275.
8. Skrynyuk A. V., Talavyria M. P., Sayapin S. P. Information economy as a factor of rural development. *Bioeconomics and agrarian business*. 2019. Vol. 10. №2. P. 111-123.

Статтю отримано: 16.09.2021 / Рецензування 30.10.2021 / Прийнято до друку: 30.12.2021

Roman Korinets

Ph.D. (in Economics), Director

All-Ukrainian public organization «National Association of Agricultural Advisory Services of Ukraine»
Kyiv, Ukraine

E-mail: rkorinets@gmail.com

ORCID: 0000-0003-4243-6745

Olena Polova

Doctor of Economics, Associate Professor, Head of the Department
Department of Analysis and Audit
Vinnytsia National Agrarian University
Vinnytsia, Ukraine

E-mail: olena_polova@i.ua

ORCID: 0000-0002-7120-7944

Oksana Rudych

Ph.D. (in Economics), Associate Professor
Bila Tserkva National Agrarian University
Bila Tserkva, Ukraine

E-mail: 8282@ukr.net

ORCID: 0000-0002-4594-2590

Roman Bachynskyi

Postgraduate Student
Bila Tserkva National Agrarian University
Bila Tserkva, Ukraine

E-mail: roman.bachynskyi@gmail.com

ORCID: 0000-0002-7456-586X

INFORMATION AND CONSULTANCY SUPPORT FOR THE FUNCTIONING OF SMALL AND MEDIUM-SIZED AGRICULTURAL ENTERPRISES

Abstract

Introduction. Agricultural micro, small and medium-sized enterprises are limited in their access to the best modern agricultural practices due to both objective and subjective factors. Due to the lack of a single information system for collecting, systematizing and disseminating information on the best modern agricultural practices, they are virtually unknown to the general public of micro, small and medium-sized agricultural enterprises, little used in their activities.

Methods. The following methods were used to implement the tasks: dialectical, abstract and logical and systems analysis (theoretical generalization and systematization of research results, formation of conclusions); graphic; monographic, indicator, methods of expert evaluation and rank correlation, SWOT-analysis; synthesis (development of conceptual and organizational principles of construction of information and consulting support) and other generally accepted methods of economic research.

Results. The online resource center "Best farming practices "farmer to farmer" aims to provide agricultural SMEs with practical knowledge and demonstration base of modern agricultural technologies in Ukraine and the world, which can be implemented in the fruit and vegetable sector, livestock, aquaculture, poultry (except chickens), confectionery and craft products. Such resource should become a communication platform, first of all, between those who implement modern approaches and technologies and their potential followers. In particular, in the course of the study, the feasibility study of the above-mentioned online resource was economically substantiated and its impact on the efficiency of small and medium-sized agricultural enterprises was assessed.

Discussion. Using the online platform as a communicator, it is planned to ensure constant and effective communication between agricultural producers, scientists, educators and advisors.

Further development of the online platform will include evaluation of the effectiveness of its activities in such areas as outsourcing, advertising, and education. An important area of research is the development of an analytical database based on the resource center "Best Agricultural Practice", covering the process of production and sale of agricultural products, as well as the creation of a trading platform that will minimize transaction costs.

Keywords: agricultural enterprises, online platform, advisory, information resource, agricultural producers.

References

1. Mazurenko, O.V. (2013). Informatsiino-konsultatsiine zabezpechennia upravlinnia stiikym rozvytkom ahrarnoho sektoru ekonomiky [Information and consulting support of sustainable development management of the agricultural sector of the economy]. *Oblik i finansy* [Accounting and Finance], 1, 130–136. [in Ukr.].
2. Rybak, L.Kh. (2013). Informatsiino-konsultatsiine zabezpechennia rozvytku malykh pidpriemstv

[Information and consulting support for the development of small enterprises]. *Naukovi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Seriya: Ekonomika, ahraryni menedzhment, biznes* [Scientific Bulletin of National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine. Series: Economics, Agrarian Management, Business], 181 (2), 278–282. [in Ukr.].

3. Petrukha, S., Petrukha, N., & Kuniyskiy, K. (2015). Informatsiino-konsultatsiine zabezpechennia rozvytku ahrarynoho sektoru: zarubizhnyi dosvid, rekomendatsii dlia Ukrainy [Information and consulting support of agricultural sector development: foreign experience, recommendations for Ukraine]. *Ekonomist* [Economist], 2, 36–41. [in Ukr.].

4. Iankovska, O.I., & Martynov, S.V. (2012). Informatsiino-konsultatsiine zabezpechennia innovatsiinoi diialnosti silskohospodarskykh pidpriemstv [Information and consulting support of innovative activity of agricultural enterprises]. *Naukovi pratsi Natsionalnoho universytetu kharchovykh tekhnolohii* [Scientific Works of the National University of Food Technologies], 46, 161–164. [in Ukr.].

5. Kudinova, I. P. (2015). Informatsiino-konsultatsiine zabezpechennia ahrarynoho sektoru Ukrainy [Information and consulting support of the agricultural sector of Ukraine]. *Visnyk Akademii pratsi i sotsialnykh vidnosyn Federatsii profspilok Ukrainy* [Bulletin of the Academy of Labor and Social Relations of the Federation of Trade Unions of Ukraine], 1-2, 84–88. [in Ukr.].

6. Syrtseva, S.V. (2015). Informatsiino-konsultatsiine obsluhovuvannia yak faktor zabezpechennia innovatsiinoho rozvytku ahrarynoho sektora ekonomiky [Information and consulting services as a factor in ensuring the innovative development of the agricultural sector of the economy]. *Molodyi vchenyi* [Young scientist], 2 (6), 1378–1381. [in Ukr.].

7. Svyynous, I.V., & Hura, A.M. (2017). Formuvannia informatsiino-konsultatyvnoho zabezpechennia funktsionuvannia subiektiv ahrarynoho rynku [Formation of information and advisory support for the functioning of agricultural market entities]. *Zbirnyk naukovykh prats Tavriiskoho derzhavnoho ahrotekhnolohichnoho universytetu (ekonomichni nauky)* [Collection of Scientific Works of Tavriya State Agrotechnological University (Economic Sciences)], 1-2, 269–275. [in Ukr.].

8. Skrypnyk, A.V., Talavyria, M.P., & Sayapin, S.P. (2019). Information economy as a factor of rural development. *Bioeconomics and agrarian business*, 10, 2, 111-123.

Received: 09.16.2021 / Review 10.30.2021 / Accepted 12.30.2021

